

Nr 164.

Ankom till riksdagens kansli den 12 juni 1936 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen och i propositionen nr 267 gjorda framställningar om anslag till avbetalning å statsskulden m. m.

(4:e avd.)

1:o) **Amortering å vissa lån.** I propositionen nr 1 angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1936/1937 har Kungl. Maj:t (punkt 3, sid. 6—16, av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning. Bil. 5» fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden) föreslagit riksdagen, *d e l s* besluta, att behållningen å fonden för statsskuldens amortering skall den 30 juni 1936 överföras till det under riksgäldsverkets fond redovisade avskrivningskontot; samt att för täckande av å nämnda konto bokförda förluster m. m. skola tagas i anspråk ej mindre den 30 juni 1936 å kontot redovisade amorteringsmedel m. m. än även från och med budgetåret 1936/1937 de belopp, varmed statsskulden nedbringas genom anslag för amortering å vissa lån; *d e l s o c k* till Amortering å vissa lån för budgetåret 1936/1937 anvisa de anslag, tillsammans uppgående till 3,454,500 kronor, vilka finnas upptagna i bilaga vid statsrådsprotokollet.

Utskottet.

Det av fullmäktige i riksgäldskontoret i anslutning till en av fullmäktige under år 1935 beslutad omläggning av riksgäldskontorets bokföring framlagda, av departementschefen förordade förslaget om ändrad ordning för redovisningen och täckningen av uppkomna lånemedelsförluster har icke givit utskottet anledning till erinran.

Enligt utskottet från riksgäldskontoret tillhandakomna upplysningar bör det i statsverkspropositionen till 1,038,400 kronor upptagna anslaget till amortering av 1886 års 3¹/₂ procents lån utgå på grund av att lånet uppsagts till inlösen per den 1 september 1936. Slutsumman av samtliga nu ifrågasvarande anslag skulle alltså minskas till 2,416,100 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) besluta,

att behållningen å fonden för statsskuldens amortering skall den 30 juni 1936 överföras till det under riksgäldsverkets fond redovisade avskrivningskontot; samt

att för täckande av å nämnda konto bokförda förluster m. m. skola tagas i anspråk dels den 30 juni 1936 å kontot redovisade amorteringsmedel m. m., dels ock från och med budgetåret 1936/1937 de belopp, varmed statsskulden nedbringas genom anslag för amortering å vissa lån;

b) till *Amortering å vissa lån* för budgetåret 1936/1937 anvisa de anslag, tillsammans uppgående till 2,416,100 kronor, vilka finnas under A upptagna i bifogade sammanställning (Bilaga).

2:o) **Nedskrivning av statens järnvägars lånekapital.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, sid. 16 och 17) föreslagit riksdagen att till Nedskrivning av statens järnvägars lånekapital för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 4,000,000 kronor.

I skrivelse den 5 juni 1929, nr 287, anmälde riksdagen sitt beslut i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen nämnda år framlagda förslag angående nedskrivning av statens järnvägars icke räntabla lånekapital medelst användning för ändamålet av malminkomster. Riksdagen förordade därvid, att en anskrivning av statens järnvägars lånekapital verkställdes vid utgången av år 1929 med ett belopp av 100 miljoner kronor, samt förutsatte, att ytterligare en post av lånekapitalet eller 140 miljoner kronor successivt komme att avskrivas i anslutning till en i riksdagens skrivelse intagen plan för amortering av sistnämnda belopp under 30 år efter en räntefot av $4\frac{1}{2}$ procent. Sistnämnda belopp, 140 miljoner kronor, har i statens järnvägars räkenskaper bokförts å ett för ändamålet upplagt konto, benämnt »lånekapital att finansieras med andra medel än trafikinkomster». Till den beslutade nedskrivningen hava genom anslag å riksstaterna för budgetåren 1929/1930—1931/1932 samt genom ianspråktagande under budgetåret 1932/1933 av medel från fonden för statsskuldens amortering anvisats tillhoppa 9.8 miljoner kronor, motsvarande de för de fyra första åren i planen upptagna amorteringsbeloppen, varemot de för budgetåren 1933/1934—1935/1936 beräknade amorteringarna, uppgående till sammanlagt 8.6 miljoner kronor, inställts av statsfinansiella skäl.

I samband med inlösen för statsverkets räkning av Ostkustbanan, varom beslut fattades vid 1933 års riksdag, har det av staten i sistnämnda bana investerade lånekapitalet, tillhoppa omkring 32.3 miljoner kronor, omförts från fonden för statens aktier och fonden för låneunderstöd till statens järnvägars fond, där det tills vidare upptagits till redovisning å förenämnda konto »lånekapital att finansieras med andra medel än trafikinkomster». På samma konto bokföras de medel, som uttagas från det å riksstaten för innevarande budgetår anvisade lånemedelsanslaget å 7,000,000 kronor till elektrifiering av banorna Laxå—Charlottenberg, Södertälje södra—Eskilstuna med bilinjer och Uppsala—Gävle. På grund härav kommer kontot trots den skedda nedskrivningen att, i den mån sistnämnda anslag uttages, stiga till i

runt tal 169,500,000 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts under nästföljande punkt omförmälda förslag böra å samma konto uppföras de under fonden för förslag till statsverket anvisade anslagen till statsbanan Malung—Vansbro å 1,500,000 kronor och till nyssnämnda elektrifieringsarbeten å 4,000,000 kronor, eller sammanlagt 5.5 miljoner kronor. Härigenom stiger kontot till 175 miljoner kronor.

Sistnämnda belopp kan enligt vad *departementschefen* meddelat sägas representera det tills nu siffermässigt fastslagna nedskrivningsbehovet vid statens järnvägar. I anslutning härtill har departementschefen anfört följande.

Redan den omständigheten, att det konstaterade nedskrivningsbehovet vid statens järnvägar nu uppgår till ett betydligt högre belopp än det som låg till grund för 1929 års riksdags beslut, måste sägas i väsentlig mån rubba förutsättningarna för 1929 års amorteringsplan. Även andra förhållanden tala enligt min mening för att frågan om den plan, enligt vilken nedskrivningen bör genomföras, upptages till omprövning i syfte att åvägabringa en snabbare amortering av det oräntabla lånekapitlet. Enligt vad jag erfarit avser nämligen järnvägsstyrelsen att i samband med anbefallt periodiskt och nu snart förestående framläggande av förslag till taxerevision även uttala sig om lämpliga avvägandet till storlek av det kapital, som numera kan anses vara möjligt att förränta med trafikmedel samt alltså vara försvarbart att beteckna som räntepliktigt.

Med hänsyn härtill torde det böra tills vidare anstå med ett upptagande till behandling av frågan om en omläggning av amorteringsplanen i antydd riktning. Den först beslutade allmänna nedskrivningen synes emellertid nu böra återupptagas. Det torde därvid, bland annat på grund av vad jag nyss anfört, icke få anses nödvändigt att följa amorteringsplanen; önskligt är fastmer att med hänsyn till nyssnämnda underlåtna amorteringar däri upptagna belopp betraktas såsom en undre gräns. Vid finansplanens uppgörande för nästa budgetår har jag ansett mig böra för ifrågavarande nedskrivning avse ett belopp av 4,000,000 kronor.

Utskottet. Utskottet tillstyrker, att den av 1929 års riksdag beslutade nedskrivningen av statens järnvägars icke räntabla lånekapital nu återupptages. Såsom departementschefen framhållit torde emellertid frågan om den plan, efter vilken nedskrivningen skall genomföras, böra upptagas till förnyad prövning. I avvaktan härå tillstyrker utskottet, att medel till avskrivningen för nästkommande budgetår anvisas med det av Kungl. Maj:t äskade beloppet, 4,000,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Nedskrivning av statens järnvägars lånekapital* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 4,000,000 kronor.

3:o) **Avskrivning av till allmänna arbeten m. m. anvisat lånekapital.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, sid. 17—53) föreslagit riksdagen att till Avskrivning av till allmänna arbeten m. m. anvisat lånekapital för budgetåret 1936/1937 anvisa *dels* ett förslagsanslag av 57,500,000 kronor, därav 7,000,000

kronor att utgå av automobilskattemedel, och dels ett reservationsanslag av 59,000,000 kronor; samt att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer meddela föreskrifter angående avskrivning m. m. av ifrågavarande lånekapital ävensom angående överflyttning av vissa under förlagsfonden anvisade medelstillgångar till statens produktiva fonder.

I en den 5 juni 1936 dagtecknad proposition, nr 267, har Kungl. Maj:t därefter, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen, såvitt nu är i fråga, att — med ändring av det i statsverkspropositionen framlagda förslaget — till Avskrivning av till allmänna arbeten m. m. anvisat lånekapital för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 56,000,000 kronor, därav 7,000,000 kronor att utgå av automobilskattemedel, samt ett reservationsanslag av 60,500,000 kronor.

Under fonden för förslag till statsverket hava för budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 anvisats anslag till allmänna arbeten m. m. till sammanlagt följande belopp:

riksstaten	1933/1934	kronor	150,102,400
tilläggsstaten	1933/1934	»	18,000,000
riksstaten	1934/1935	»	129,397,250

Summa kronor 297,499,650.

Dessa anslag hava anvisats att utgå av lånemedel, vilka förutsatts skola återbetalas på kort tid. För att säkerställa en snabb amortering av lånekapitalet hava vissa inkomstkällor bundits vid amorteringen, nämligen från och med budgetåret 1933/1934 de beräknade inkomsterna av arvs- och gåvobeskattningen samt från och med budgetåret 1934/1935 jämväl avkastningen av extra inkomst- och förmögenhetsskatten. Härvid har man emellertid utgått från att avskrivningsförfarandet icke skulle behöva omfatta samtliga de anvisade lånemedlen, i det att man ansett sig kunna räkna med att lånemedelsanslagen till viss del skulle komma att motsvaras av kapitaltillgångar, vilka även med de i svensk budgetpraxis vanligen tillämpade finansieringsreglerna borde kunna slutgiltigt täckas av lånemedel.

I syfte att giva underlag för ett bedömande av frågan, i vilken utsträckning dylika kapitaltillgångar uppkommit vid lånemedelsanslagens disponerande och till vilket belopp det sammanlagda återstående avskrivningsbehovet borde uppskattas, har statskontoret genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 juni 1935 erhållit uppdrag att verkställa utredning i angivna hänseenden. Statskontoret har därefter i skrivelse den 15 oktober 1935 avgivit yttrande och förslag i ämnet.

Över statskontorets utredning och förslag hava utlåtanden avgivits av järnvägsstyrelsen, fullmäktige i riksgäldskontoret och riksräkenskapsverket.

Enligt Kungl. Maj:ts föreliggande framställning, vilken utformats i huvudsaklig anslutning till statskontorets förslag, skulle av de under fonden

för förslag till statsverket till allmänna arbeten m. m. anvisade lånemedlen ett belopp av 2,782,675 kronor, avseende anslag till byggnader, som hittills icke beslutats skola ingå i statens allmänna fastighetsfond, tills vidare *kvarstå å förlagsfonden*. I fråga om övriga till allmänna arbeten m. m. anvisade medel framlägges förslag om avskrivning eller överflyttning till olika produktiva fonder; beträffande vissa mindre anslagsbelopp har dock till följd av avsaknad av närmare uppgifter om den framtida dispositionen definitivt förslag icke nu kunnat framställas.

Vidkommande först de medel, som föreslagits skola *överflyttas till olika produktiva fonder*, hava anslag å tillhopa 18,475,975 kronor ansetts böra överföras till statens allmänna fastighetsfond. Under en del av dessa anslag hava medel anvisats jämväl till bestridande av utgifter för anskaffande av inventarier och dylikt. För avskrivning i fastighetsfondens räkenskaper av belopp, som använts till utgifter av denna art, har enligt riksdagens redan meddelade beslut uppförts en särskild post för ändamålet å fastighetsfondens inkomst- och utgiftsstat för nästkommande budgetår.

Till statens järnvägars fond skulle överflyttas anslagen till statsbanan Malung—Vansbro å 1,500,000 kronor, till elektrifiering av banan Laxå—Charlottenberg m. fl. banor å 4,000,000 kronor samt till tillverkning av vagnar m. m. för statens järnvägar å 1,250,000 kronor eller sålunda anslag å tillhopa 6,750,000 kronor. Härvid har förutsatts, att beträffande de två förstnämnda anslagen å sammanlagt 5,500,000 kronor ett utbyte av låne-medel mot skattemedel skall äga rum. Detta utbyte har synts lämpligen böra ske över det på grund av beslut vid 1929 års riksdag upplagda kontot för nedskrivning av viss del av statens järnvägars lånekapital. För återupptagande av denna nedskrivning, vilken under de senaste åren varit avbruten, har utskottet, på sätt framgår av nästföregående punkt, tillstyrkt anvisande för nästkommande budgetår av ett anslag för ändamålet av 4,000,000 kronor.

Till fonden för låneunderstöd skulle överföras de lån, som utlämnats eller kunna komma att utlämnas från anslagen till kommunala beredskapsarbeten, till främjande av enskild företagsamhet samt till vissa åtgärder på skogshushållningens område m. m. Vid beräkningen av avskrivningsbehovet beträffande angivna anslag hava de medel, som föreslagits skola överföras till fonden för låneunderstöd preliminärt uppskattats till 17,334,391: 45 kronor, motsvarande summan av den 30 september 1935 beviljade lån. Med hänsyn till att räntefrihet helt eller delvis medgivits för vissa lån till främjande av enskild företagsamhet har förutsatts, att lånemedlen i samband med den föreslagna överflyttningen till fonden för låneunderstöd eller vid senare tidpunkt, efter det utredning verkstälts rörande beloppet av utelöpande räntefria lån, skola i motsvarande mån ersättas med skattemedel. — Till fonden för låneunderstöd skulle vidare överflyttas det för budgetåret 1934/1935 under förlagsfonden anvisade anslaget å 700,000 kronor till lån till sammanslutningar av fiskare för främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. I den mån förevarande låneverksamhet, vilken under innevarande budgetår finansieras med å anslag under nionde hu-

vudtiteln anvisade medel, blir av mera varaktig karaktär, förutsättes emellertid ett av statskontoret framlagt förslag om inrättande av en särskild utlåningsfond för ändamålet böra upptagas till omprövning, i samband varmed även skulle tagas under övervägande, i vad mån de från förlagsfonden för ifrågavarande ändamål disponerade lånemedlen böra ersättas med skattemedel. — Till fonden för låneunderstöd skulle därjämte överflyttas det av 1934 års riksdag under förlagsfonden anvisade anslaget till vedeldningslånefonden å 2,000,000 kronor, avsett för utlämnande av räntefria lån för främjande av utbyte av kokspannor mot vedpannor m. m. Då lånen äro helt räntefria, har emellertid överflyttningen ansetts icke böra ske i vidare mån än som medel kunna ställas till förfogande för ersättande av lånemedel med skattemedel. Under nästkommande budgetår beräknas komma att överflyttas ett belopp av 61,480 kronor, motsvarande summan av de under tiden till och med den 30 november 1935 från anslaget beviljade lånen.

Från vissa anslag under förlagsfonden utlämnade lån hava slutligen föreslagits skola överföras till andra utlåningsfonder. Sålunda skulle till lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen, respektive till lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden överflyttas de lån, som för nämnda ändamål utlämnas från de under förlagsfonden anvisade anslagen till främjande av bostadsbyggande. De till överflyttning föreslagna medlen hava preliminärt uppskattats till 9,950,000 kronor. Å nu angivna lån uppkommande lånemedelsförluster förutsätts tills vidare skola täckas i samma ordning som andra liknande förluster. — Vidare skulle till den under statens utlåningsfonder upptagna gödselvårdslånefonden överföras det under förlagsfonden anvisade anslaget till lån till gödselvårdsanläggningar å 500,000 kronor. De i anslaget ingående lånemedlen föreslås skola i samband med överflyttningen ersättas med skattemedel till ett belopp av 175,000 kronor. — Till de enligt ovan till överflyttning till särskilda utlåningsfonder föreslagna anslagen komma slutligen de under förlagsfonden anvisade anslagen till förslag för understöd åt enskilda järnvägar å 1,500,000 kronor och till arbetarsmåbrukslånefonden å sammanlagt 12,500,000 kronor, beträffande vilka anslag frågan om överflyttning redan avgjorts vid 1935 års riksdag.

Avskrivningsbehovet har beräknats med utgångspunkt från de anvisningar å anslag till allmänna arbeten m. m., som skett genom Kungl. Maj:ts beslut under tiden till och med den 30 september 1935, dock att i fråga om de konton, beträffande vilka lånemedlen föreslagits skola avskrivas, jämväl beaktats av Kungl. Maj:t under tiden därefter till och med den 30 november 1935 meddelade anvisningar. En sammanfattning av beräkningen av det till avskrivning föreslagna beloppet lämnas i efterföljande sammanställning.

Av Kungl. Maj:t under tiden till och med den 30 september 1935 meddelade anvisningar å anslag till allmänna arbeten m. m. kr. 287,551,818: 49

Av Kungl. Maj:t under tiden därefter till och med den 30 november 1935 meddelade anvisningar å de konton, beträffande vilka lånemedlen föreslagits skola avskrivas .. kr. 874,679: —
Den 30 september 1935 av Kungl. Maj:t ännu icke anvisade belopp av:

anslag, som föreslagits skola tillsvidare kvarstå å förlagsfonden.....	kr.	148,000: —		
anslag, som i sin helhet föreslagits till överflyttning till produktiva fonder:				
anslaget till förslag för understöd åt enskilda järnvägar	kr.	359,595: —		
anslaget till veddelningslånefonden ..	»	1,946,115: —	»	2,305,710: —
			»	2,453,710: —
				Summa kr. 290,880,207: 49

Sammanlagda beloppet av de anslag, som föreslagits skola tillsvidare kvarstå å förlagsfonden kr. 2,782,675: —

Till överflyttning till produktiva fonder

föreslagna belopp:

till statens allmänna fastighetsfond	kr.	18,475,975: —		
till statens järnvägars fond	»	6,750,000: —		
till fonden för låneunderstöd	»	20,034,391: 45		
till andra utlåningsfonder	»	24,450,000: —	»	69,710,366: 45
			»	72,493,041: 45

Till avskrivning återstående belopp kr. 218,387,166: 04

Efter tillägg till angivna belopp, 218,387,166: 04 kronor, av de för omedelbart utbyte av lånemedel mot skattemedel beräknade beloppen, nämligen 175,000 kronor för gödselvärdslånefonden och 61,480 kronor för veddelningslånefonden, erhålles det för genomförande av de av Kungl. Maj:t föreslagna åtgärderna erforderliga totala beloppet av skattemedel, 218,623,646: 04 kronor.

Beträffande *de medel, som skulle ställas till förfogande* för täckande av detta avskrivningsbehov, har departementschefen i statsverkspropositionen anfört följande.

För avskrivning av ifrågavarande i fonden för förslag till statsverket investerade lånekapital anvisade 1933 års riksdag för budgetåret 1933/1934 under avbetalning å statsskulden ett förslagsanslag å 25 miljoner kronor, motsvarande den beräknade inkomsten under nämnda budgetår av arvs- och gåvobeskattningen. Sedan efter budgetårets utgång utredning verkställdts rörande det belopp, varmed arvs- och gåvoskatten kunde beräknas hava influtit under budgetåret, förklarade Kungl. Maj:t den 14 september 1934, att anslaget finge för det med anslaget avsedda ändamålet tagas i anspråk med 23,795,000 kronor.

Å riksstaten för budgetåret 1934/1935 anvisades för fortsatt avskrivning av ifrågavarande lånekapital ett förslagsanslag av 36 miljoner kronor. För

täckande av detta belopp skulle enligt riksdagens beslut tagas i anspråk dels avkastningen av arvs- och gåvobeskattningen, beräknad till 25 miljoner kronor, dels extra inkomst- och förmögenhetsskatten, beräknad till 8 miljoner kronor, dels ock av andra till skattebudgeten inflytande statsinkomster ett belopp av 3 miljoner kronor. Sedan riksräkenskapsverket efter verkställd utredning beräknat arvs- och gåvoskattens avkastning under budgetåret 1934/1935 till 28,255,000 kronor samt meddelat, att extra inkomst- och förmögenhetsskatten under budgetåret influtit med 7,659,770 kronor 61 öre, har Kungl. Maj:t den 6 september 1935 förklarat, att anslaget linge tagas i anspråk med, förutom det behållna beloppet av extra inkomst- och förmögenhetsskatten under nämnda budgetåret, 31,255,000 kronor. I anledning härav har ett belopp av $(28,255,000 + 7,659,770:61 + 3,000,000 =)$ 38,914,770 kronor 61 öre tillgodoförts riksgäldskontoret från anslaget.

För budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 har sålunda för ifrågasvarande avskrivningsändamål ställts till riksgäldskontorets förfogande ett sammanlagt belopp av $(23,795,000 + 38,914,770:61 =)$ 62,709,770 kronor 61 öre. Detta belopp redovisas i riksgäldskontorets räkenskaper å förlagsfondens skuldsida såsom avskrivning.

För innevarande budgetår har riksdagen för ifrågasvarande avskrivning ställt till förfogande ett förslagsanslag å 37 miljoner kronor. För täckande härav skola disponeras avkastningen av arvs- och gåvobeskattningen, beräknad till 27 miljoner kronor, och av extra inkomst- och förmögenhetsskatten, beräknad till 8 miljoner kronor, samt därutöver av statsinkomster i allmänhet ett belopp av 2 miljoner kronor. Enligt de beräkningar rörande utfallet av riksstatens inkomstsida för innevarande budgetår, som verkställts i samband med inkomstberäkningen för nästa budgetår, kunna arvs- och gåvobeskattningen samt extra inkomst- och förmögenhetsskatten numera antagas för löpande budgetår komma att giva en avkastning av 29 miljoner kronor, respektive 8.5 miljoner kronor. Med hänsyn härtill torde det å amorteringsanslaget tillgängliga beloppet för innevarande budgetår kunna beräknas till $(29 + 8.5 + 2 =)$ 39.5 miljoner kronor.

Med utgången av löpande budgetår skulle i enlighet härmed för amortering av det i allmänna arbeten m. m. investerade lånekapitalet stå till förfogande sammanlagt i runt tal $(62.7 + 39.5 =)$ 102.2 miljoner kronor.

Jämväl för budgetåret 1936/1937 bör avkastningen av arvs- och gåvobeskattningen samt extra inkomst- och förmögenhetsskatten bindas för amorteringsändamål. Summan av dessa båda inkomstkällor uppgår enligt riksstatsförslaget till $(29 + 9.5 =)$ 38.5 miljoner kronor.

Såsom i finansplanen framhålles, har en av riktlinjerna för det nu avslutade budgetarbetet varit att såvitt möjligt åvägbringa en snabbare amortering av det i allmänna arbeten m. m. under den senaste krisen investerade lånekapitalet i syfte att därigenom frigöra de statsinkomster, som nu äro bundna vid denna amortering.

Då det gällt att för angivna ändamål anskaffa ytterligare medel, har till en början upptagits till övervägande möjligheten att härför erhålla något bidrag av automobilskattemedel. Med hänsyn till de mycket betydande belopp, som av de med krislånen finansierade reservarbetsanslagen utgått till vägarbeten, har det framstått såsom välbefogat att något tillskott till lånens amortering lämnas av automobilskattemedlen, då dessa medel nu kommit att stiga vida utöver de inkomster, som tidigare kunnat påräknas från denna inkomstkälla. Jag erinrar om att inkomsterna av automobilskattemedel stigit från budgetåren 1929/1930 och 1930/1931, då de uppgingo till i runt tal 44.3, respektive 51.4 miljoner kronor, till en beräknad avkastning av 100 miljoner kronor för löpande budgetår och 103 miljoner kronor för nästa

budgetår. Under sådana förhållanden har jag funnit skäligt, att ett belopp av 7 miljoner kronor av nästa budgetår inflytande automobilskattemedel avsättes för amorteringsändamål.

På sätt framgår av finansplanen, kan man räkna med att statsverket under budgetåret 1936/1937 skall erhålla viss inkomst av royalty eller däremot svarande ersättning från Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag. Ifrågavarande inkomstitel har med hänsyn därtill i budgetförslaget upptagits med 12 miljoner kronor. Jag föreslår, att denna inkomst för nästkommande budgetår i sin helhet bindes vid amorteringen.

För skuldavbetalningen borde slutligen, enligt vad departementschefen i statsverkspropositionen vidare anfört, kunna användas viss del av kassafondens beräknade behållning vid innevarande budgetårs utgång. Om tillskottet från kassafonden bestämdes till 59 miljoner kronor, uppstode ungefärlig balans mellan avskrivningsbehovet, sådant detta beräknats, eller omkring 218.6 miljoner kronor, och de för amorteringen disponibla tillgångarna, vilka enligt den i statsverkspropositionen framlagda planen skulle beräknas sålunda:

	milj. kr.	milj. kr.
För budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 bokförda amorteringsbelopp	62.7	
För budgetåret 1935/1936 beräknat amorteringsbelopp	39.5	102.2
Beräknad avkastning för budgetåret 1936/1937 av arvsskatt och skatt för gåva samt av extra inkomst- och förmögenhetsskatten	38.5	
Automobilskattemedel	7.0	
Beräknad inkomst av LKAB	12.0	
Tillskott från statsverkets kassafond	59.0	116.5
		<hr/>
		Summa milj. kronor 218.7.

I fråga om den budgettekniska redovisningen av amorteringsmedlen å riksstaten för nästa budgetår har på sätt departementschefen framhållit i statsverkspropositionen den lämpligaste anordningen ansetts vara, att inkomsterna av arvs- och gåvoskatten samt av extra inkomst- och förmögenhetsskatten jämte det belopp, som togs i anspråk av automobilskattemedel, ävensom inkomsten från Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag sammanfördes i ett förslagsanslag å tillhopa 57.5 miljoner kronor, därav 7 miljoner kronor att utgå av automobilskattemedel. Tillskottet från kassafonden borde uppföras såsom ett särskilt anslag å 59 miljoner kronor av reservationsanslags natur. Vad förslagsanslaget anginge förutsattes att det belopp, varmed anslaget skulle få belastas — utöver det från automobilskattemedel härflytande bidraget — skulle fastställas av Kungl. Maj:t, sedan det efter budgetårets utgång blivit möjligt att beräkna, med vilka belopp de tre vid amorteringen bundna inkomstitlarna influtit under budgetåret. Först därefter skulle det mot kassafondens tillskott svarande reservationsanslaget i mån av behov tagas i anspråk för amorteringen. Genom denna anordning skulle ett eventuellt överskott å de för amortering avsedda tillgångarna komma att kunna åter-

föras till kassafonden. Ett eventuellt underskott å amorteringsmedlen skulle däremot icke komma att automatiskt regleras över kassafonden, utan skulle dess täckande komma att få upptagas till särskild prövning av Kungl. Maj:t och riksdagen.

Beträffande den i propositionen nr 267 föreslagna justeringen av de i statsverkspropositionen gjorda anslagsäskandena för avskrivning av krisskulder har departementschefen anfört följande.

Enligt den i statsverkspropositionen framlagda avskrivningsplanen skulle för amortering av krisskulder disponeras *dels* inkomster av arvsskatt och skatt för gåva, extra inkomst- och förmögenhetsskatt och visst belopp automobilskattemedel samt inbetald royalty från Luossavaara-Kiurunavaara aktiebolag, sammanlagt (29 + 9.5 + 7 + 12 =) 57.5 miljoner kronor, *dels* 59 miljoner kronor av kassafondsmedel. För avskrivning av till allmänna arbeten m. m. anvisat lånekapital hade i anslutning härtill äskats ett förslagsanslag på 57.5 miljoner kronor och ett reservationsanslag på 59 miljoner kronor. Vid höjning av den beräknade inkomsten från malmbolaget med 8 miljoner kronor och frigörelse av den extra inkomst- och förmögenhetsskatten för allmänna budgetändamål, i överensstämmelse med vad departementschefen vid diskussionen av frågan om budgetens balansering förordat, erfordrades för slutlig avskrivning av krisskulder att för ändamålet disponerades 60.5 miljoner kronor av kassafondsmedel. De tidigare anslagsäskandena under Utgifter för kapitalökning: Avbetalning å statsskulden och rubrik Avskrivning av till allmänna arbeten m. m. anvisat lånekapital syntes alltså departementschefen böra förändras, förslagsanslaget till 56 och reservationsanslaget till 60.5 miljoner kronor.

De av Kungl. Maj:t föreslagna åtgärderna med avseende å de för budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 under fonden för förslag till statsverket anvisade lånemedelsanslagen innefatta *dels* avskrivning av medelsanvisningar, som icke givit upphov till verkliga kapitaltillgångar för statsverket, *dels* överförande till statens produktiva fonder av anslagsmedel, som anvisats för allmänna arbeten, statliga byggnader eller låneunderstöd, *dels* ock, beträffande sålunda till statens produktiva fonder överförda medel, nedskrivning av lånekapital och dess ersättande med skattemedel i vissa fall, där det investerade kapitalet beräknas ej lämna full förräntning. Utskottet, som i likhet med departementschefen funnit det önskvärt att åvägabringa en snabbare amortering av det i allmänna arbeten m. m. under den senaste krisen investerade lånekapitalet, tillstyrker bifall till vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit riksdagen.

Vid bifall till vad utskottet sålunda föreslagit skulle för ifrågavarande avskrivningsändamål uppföras två anslag å respektive 56 och 60.5 miljoner kronor enligt följande beräkningsgrund.

Utskottet.

	milj. kr.	milj. kr.
Beräknad avkastning för budgetåret 1936/1937 av arvsskatt och skatt för gåva	29.0	
Automobilskattemedel	7.0	
Beräknad inkomst av LKAB	20.0	56.0
Tillskott från statsverkets kassafond		60.5
	Summa milj. kronor 116.5.	

Under erinran om att riksdagen till Avskrivning av till allmänna arbeten m. m. anvisat lånekapital för budgetåret 1936/1937 redan anvisat ett anslag av 7,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel, hemställer utskottet,

att riksdagen må

- 1) till *Avskrivning av till allmänna arbeten m. m. anvisat lånekapital* för budgetåret 1936/1937 anvisa
 - dels ett förslagsanslag av 56,000,000 kronor, varav 7,000,000 kronor beslutats skola utgå av automobilskattemedel;
 - dels ett reservationsanslag av 60,500,000 kronor; samt
- 2) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer meddela föreskrifter angående avskrivning m. m. av ifrågavarande lånekapital ävensom angående överflyttning av vissa under förslagsfonden anvisade medelstillgångar till statens produktiva fonder.

4:o) **Avskrivning av lånekapital, anvisat åt svenska spannmålsföreningen.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, sid. 53 och 54) föreslagit riksdagen att till Avskrivning av lånekapital, anvisat åt svenska spannmålsföreningen, för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 5,000,000 kronor.

I propositionen nr 267 har Kungl. Maj:t därefter föreslagit riksdagen, såvitt nu är i fråga, att — med ändring av det i statsverkspropositionen framlagda förslaget — till avskrivning av lånekapital, anvisat åt svenska spannmålsföreningen, för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 9,000,000 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 239 till 1936 års riksdag (sid. 99) beräknas förlusterna å spannmålsregleringen den 1 september 1936 uppgå till 90 miljoner kronor. Behållningen å fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen har beräknats till omkring 17.5 miljoner kronor, vartill kommer ett av 1935 års riksdag å riksstaten anvisat anslag för ifrågavarande ändamål av 5 miljoner kronor. Ett belopp av cirka 67.5 miljoner kronor skulle sålunda återstå att avskriva.

Fördelas sistnämnda belopp i enlighet med den för 1935 års riksdag framlagda avskrivningsplanen på fem år, framkommer såsom *departementschefen*

framhållit ett årligt amorteringsbehov av 13.5 miljoner kronor. I anslutning härtill har departementschefen i förenämnda proposition nr 267 anfört följande.

I statsverkspropositionen liksom enligt propositionen nr 239 beräknas i avgifter för täckande av förluster å spannmålsregleringen under budgetåret 1936/1937 inflyta 10 miljoner kronor, vilka skola avsättas till fonden för mötande av nämnda förluster. Enligt sistnämnda proposition beräknas vidare kostnaderna för svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet samt för anordnande av ett beredskapslager av brödsäd m. m. till sammanlagt 5.5 miljoner kronor. Med utgångspunkt härifrån skulle alltså av veteavgiftsmedel för konsumtionsåret 1936/1937 finnas tillgängliga endast 4.5 miljoner kronor att användas för täckande av förlusterna å spannmålsregleringen. I stället för, såsom enligt statsverkspropositionen, 5 miljoner kronor skulle alltså behöva under budgetåret 1936/1937 på annat sätt anskaffas (13.5 — 4.5 =) 9 miljoner kronor. På grund härav torde förslag nu böra framläggas om sådan ändring av statsverkspropositionens anslagsäskande för ifrågavarande ändamål, att till avskrivning av lånekapital, anvisat åt svenska spannmålsföreningen, för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 9 miljoner kronor, d. v. s. 4 miljoner kronor mera än i budgetförslaget.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 239 beräknades kostnaderna för svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet samt för anordnande av ett beredskapslager av brödsäd m. m. till sammanlagt 5.5 miljoner kronor. Enligt riksdagens numera fattade beslut måste man emellertid räkna med en förlust å bolagets stödköpsverksamhet, som med 2 miljoner kronor torde överstiga vad som i dylikt hänseende beräknats i propositionen. Med utgångspunkt härifrån och då riksdagen i överensstämmelse med propositionen beräknat avsättningen till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen till 10 miljoner kronor, skulle alltså av veteavgiftsmedel för konsumtionsåret 1936/1937 finnas tillgängliga endast 2.5 miljoner kronor att användas för täckande av förlusterna å spannmålsregleringen. I stället för, såsom enligt propositionen nr 267, 9 miljoner kronor skulle alltså behöva under budgetåret 1936/1937 på annat sätt anskaffas (13.5 — 2.5 =) 11 miljoner kronor eller 2 miljoner kronor mera än som föreslagits i nämnda proposition. Utskottet har emellertid — utan att därigenom förutsätta någon förlängning av den förut beräknade amorteringstiden — ansett förevarande anslag böra för budgetåret 1936/1937 bestämmas till det i propositionen nr 267 angivna beloppet, 9 miljoner kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Avskrivning av lånekapital, anvisat åt svenska spannmålsföreningen*, för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 9,000,000 kronor.

5:o) **Täckande av lånemedelsförluster, bokförda å riksgäldskontorets avskrivningskonto.** Kungl. Maj:t har (punkt 7, sid 54) föreslagit riksdagen att till Täckande av lånemedelsförluster, bokförda å riksgäldskontorets av-

Utskottet.

skrivningskonto, för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 1,000,000 kronor.

Under de senaste åren har, vid sidan av de till amortering å vissa lån upptagna anslagen, i syfte att bereda medel till reglering av föreliggande lånemedelsförluster anvisats ett anslag å 1 miljon kronor om året till avsättning till fonden för statsskuldens amortering. Då det med hänsyn till de oreglerade lånemedelsförlusternas storlek syntes departementschefen angeläget, att de medel, som ställas till förfogande för nämnda ändamål, icke undergå minskning, har departementschefen i anslutning till det under punkt 1 i detta utlåtande omförmälda förslaget om ändrad ordning för redovisningen och täckningen av uppkomna lånemedelsförluster förordat, att å riksstaten för nästa budgetår upptages ett anslag å 1 miljon kronor till täckande av lånemedelsförluster, bokförda å riksgäldskontorets avskrivningskonto.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Täckande av lånemedelsförluster, bokförda å riksgäldskontorets avskrivningskonto*, för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 1,000,000 kronor.

6:o) Avskrivning av till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. anvisat lånekapital. Riksdagen har numera beslutat att bland utgifter för kapitalökning under rubrik Fonden för förslag till statsverket till Vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 9,127,000 kronor, att utgå av lånemedel. (Särskilda utskottets utlåtande nr 3.)

I fråga om finansieringen av angivna engångskostnader har särskilda utskottet i sitt utlåtande nr 1 (sid. 190) gjort följande uttalande:

»I fråga om finansieringen av utgifterna för kasernbyggnader m. m. föreslår utskottet i principiell anslutning till Kungl. Maj:ts förslag, att anslag till de för lantförsvaret och sjöförsvaret avsedda byggnadsarbetena upptagas för vart och ett av budgetåren 1936/1937—1939/1940, under det att de anslag, som erfordras för byggnadsarbeten för flygvapnets del, upptagas för vart och ett av budgetåren 1936/1937—1940/1941. Det för samtliga försvarsgrenars kasernbyggnader m. m. anvisade lånekapitalet bör följaktligen avskrivas på samma sätt som av Kungl. Maj:t för flygvapnet föreslagits, nämligen under tio år, räknat från och med budgetåret 1936/1937. Med utgångspunkt från de angivna kostnaderna för fasta anläggningar, sammanlagt c:a 37.8 milj. kronor, skulle de årliga avskrivningsanslagen komma att uppgå till 3.8 milj. kronor.»

Utskottet. I anslutning till särskilda utskottets av riksdagen numera godkända förslag i utskottets utlåtanden nr 1 och 3 får statsutskottet hemställa,

att riksdagen må till *Avskrivning av till vissa engångskostnader för försvarsväsendets byggnader m. m. anvisat lånekapital* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 3,800,000 kronor.

Stockholm den 12 juni 1936.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 163.

Bilaga.

Sammanställning över anslagen till avbetalning å statsskulden.

Kronor

A. Amortering å vissa lån.

1	1931 års 4 % lån	1,020,100
2	1933 » 4 % »	1,298,600
3	Uppsala—Gävle järnvägsaktiebolags av staten övertagna re- verslån av år 1930	97,400
	Säger	2,416,100

B. Avskrivning av lånekapital m. m.

1	Nedskrivning av statens järnvägars lånekapital.....	4,000,000
	Avskrivning av till allmänna arbeten m. m. anvisat låne- kapital:	
2	<i>Förslagsanslag</i> , därav 7,000,000 kronor att utgå av automobilskattemedel	56,000,000
3	<i>Reservationsanslag</i>	60,500,000
		116,500,000
4	Avskrivning av lånekapital, anvisat åt svenska spannmåls- föreningen	9,000,000
5	Täckande av lånemedelsförluster, bokförda å riksgäldskonto- rets avskrivningskonto	1,000,000
6	Avskrivning av till vissa engångskostnader för försvarsväsen- dets byggnader m. m. anvisat lånekapital	3,800,000
	Säger	134,300,000
	Summa	136,716,100.